N^RO 77.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 27. CZERWCA ROKU 1797. VE WTOREK.

z Petersburga 13. *Czerwca.*

Brigadyerowie: Graf *Langeron i Kosbin* zoſtali General-Maiorami Infanteryi: pierwſzemu ofcany regiment Infanteryi *Ufimſki.* Kommendorami ſtrzeleckich Półkow :10. Połkownik *Temirezow.* 12. *Trusukow:* 17. *Łykaczew:* 18. *Woieykow,*

z Wiednia 10. *Czerwca.*

Poseł *Turecki* do Cesarſkiego Dworu przeznaczony. *Ibrahim Effendi*, z liczną aſsyſtencyą przybył do *Hermannſtadt* d. 27. z. m. Powiadaią: iż w krotce dwa wielkie obozy dla woyſk *Auſtryackich* będą założone: jeden w *Gallicyi*, drugi zaś w *Czechach* pod *Königsgratz.* Pospolite ruszenie Króleſtwa *Węgierſkiego* w pierwſzym z nich ma ſtanąć. Armia *Wyższego i Niżſzego Renu* znaczne odbiera posiłki. *Hr: Meerfeld* już powrócił z głowney kwatery Generała *Buonaparte*; nie wiadomo czyli przywiozł jakie wiadomości względem podpisania oſtatecznego pokoju i przymierza, o którym tak dawno rozſiane pogłoſki nie uſtaią. Co gdy naſtąpi, *Arcy Xże Karol* poiedzie na obięcie Wielkorządow Obu *Gallicyi i Lodomeryi*, mieſzkać ma w *Krakowie*.

Politycy nasi tracić zaczynaią nadzieię, ażeby ofiarowane nadgrody *Auſtryackiemu Domowi* za tak wiele kraiow utraconych, były tak znaczne, jakeśmy ſobie pochlebiali w pierwiaſtkach. Ze wſzyſtkich rozrządzeń Generała *en Chef armii Włoſkiey* można wnoſić, iż *Lombardia*, Prowincye *Weneckie, Modena*, i Pańſtwa *Papieſkie*, do nowo utworzonych Rpltych w całości należeć będą. Los *Iſtrui i Dalmacyi* jeſt niepewny. Przygotowania do woyny idą zawſze z równym pospiechem. Cel ich i zamiar ukryty. Niedawno dwie kompanie artilleryi przez ſtolicę ſzły jedna ku *Renowi*, druga do *Włoſkiey* granicy. *Wiedeńſkie* twierdze do naylepſzego ſtanu przywrócone, osadzono 500. armatami. Cudzoziemcy, którym uſtępować do rozmaitych Prowincyi nakazano w Marcu, powracaią; nie wſzyscy jednak, niektórym Rząd pasportu dać nie chciał. Brańcow *Francuzkich* odprowadzaią na granice dla zamiany. Urzędownie doniosł *Internuncyusz z Conſtantinopola*, iż za odebraną wiadomością o podpisaniu warunkow przedugodnych, *Porta Ottomańſka* cofnęła roſkazy dane woyſkom *Tureckim* zbliżenia ſię do granic *Węgierſkich*, *Cesarz Jmść* koſztowny ſwóy portret darował *Xciu Wurtembergſkiemu*, który ſię gorliwie zatrudniał przygotowaniem zachęceniem obywatelow *Wiedeńſkich* ku obronie *Monarchy i Oyczyzny.*

z Londinu .. *Czerwca z Gazety Leydeńſkiey.*

Nie umieszczone w N. oſtatnim opisanie buntu maytkow *Angielſkich* tudzież śrzodkow, jaki rząd przedsięwziął na uśmierzenie rozruchów, tu kładniemy. D. i P. *Pitt* podał *Izbi Niższey* pismo Królewſkie donoszące, iż Flotta w *Scherness* zgromadzona, niewdzięczna łaſk Monarſzych, które niedawno Palament prawem utwierdził, trwa ciągle w zamiarach buntowniczych, pełnych zdrady dla krain i nieposłuſzeńſtwa. *Król Jmść* wzywa zatym wiernych *Anglikow*, ażeby ſię przyłożyć chcieli do zniſzczenia poſtępkow niebespiecznych i gorszących; nie wątpiąc, iż *Parlament* chętnie i pilnie przeſzkodzi i zapobieży krokom zdradzieckim, które mogą ſprawić bunt i zamieszanie, odciąganiem ludu morſkiego i lądowych żołnierzy od obowiązkow poprzyſiężoney wierności i posłuſzeńſtwa, na których ſpokoyność i ſzczęście polega W. Britannii.

Czytano zatym proklamacyą Królewſką do maytkow i Flotnych żołnierzy: która im zarzuca, iż wykraczaiąc po otrzymanym przebaczeniu, rokoſz otwarty podnieśli, do niektórych okrętow ſtrzelali, niedozwalaiąc im pełnić odebranych od rządu roſkazow; kupieckim ſtatkom do *Londinu*, i na morze z portu drogę zamknęli: ofiaruie *pardon* powtórny, i karą krnąbrnym grozi ſurową. Naoſtatek oświadczył Miniſter, że nowy rokoſz tak jeſt ſtraſzny i zarazliwy, niebespieczeńſtwo tak wielkie, iż zalecone przez *Monarchę* śrzodki oſtrzeysze potrzebne ſą, i jak nayprędzey roztrząsane bydź powinny.

Zaſtraszaią naybardziey wſzyſtkich buntownicze maytkow żądania w *Scherness.* Pragną oni: ażeby maytkom z żeglugi powróconym wolno odtąd było na ląd wyſiadać; dla odwiedzenia familii: wychodzącym z portu 6. mieſięczną płatę zaliczono: gwałtem zaś zaciągnionym 2. mieſięczną: zbiegli od Flotty nie maią bydź za *dezerterow* poczytani: podział zdobyczy ſposobem ſprawiedliwſzym czyniony bydź powinien: po uczy-

nioney zaś artykułow woiennych rewizyi, w surowszym nastąpi ulga i odmiana. Te są żądania ludu na 11. okrętach i 13. fregatach służącego w porcie pomienionym, nie licząc innych od Flotty Admirała *Duncan, w Plymouth Portsmouth* stoiących, z ktòremi w niewątpliwym są porozumieniu. Kommissarze Admiralicyi przyieli niektóre, odrzucaiąc inne proźby. Maytkowie oświadczywszy się do ugody nie przystępować, pòki w żądaniach swoich nie będą zaspokoionemi nayzupełniey, uczynili wszelką do bitwy gotowość, jesliby wierne Królowi okręta attakować miały buntownikow. Kommunikacya z lądem jest im zabroniona, żywności maią dostatek; potrzeba nabrania wody świeżey albo przymusi do poddania się, albo do odpłynienia w inne strony. *W Scherness i Gravesand* gotowe są piece do rozpalenia kul służyć maiące, skoro do uzycia onych potrzeba zniewoli woysko lądowe.

W Plymouth odkryto spisek bardzo niebespieczny. Umówili się maytkowie na koszary uderzyć, w których kilk deputatow od Flotty przytrzymano. Część garnizonu w zmowie z rokoszanami była, przecie kommendant ostrzeżony, złemu zapobiegł, *w Portsmouth* gdy 4. okrętom znak dano wyiścia pod żagle, nie usłuchały domagaiąc się nowego podziału zdobyczy dawno zabraney. O Flotcie *Lorda Bridport* nic nie wiemy, krąży podobno spokoynie blisko *Francuzkich* brzegow daiąc nam czas potrzebny do ukończenia nieszczęsliwych w domu rozterkow. Almirał *Jervis* do dawnieyszego zdrowia powròcił.

z Paryża 6. Czerwca z Gazety Berlińskiey.

Direktoryat widząc oskarżonego w Radzie 500. Ministra Morskiego *Truguet*, z urzędu go złożył. Następca nie wprzód wybrany będzie, aż Obywatel *Barthelemy* wkrótce spodziewany, stanię w stolicy. Tak wielką zaś o nowym Direktorze naród ma opinią, iż po odebraney z *Bazilei* wiadomości, że się nie wzbrania służyć Rpltey, *inskrypcye* od 26. do 35. od sta w górę poszły. *S. Aubin* w dziele nowo wydanym porównywa długi dziś nasze z *Angielskiemi*; pierwsze wynoszą 4,820. millionow liwrow; drugie 9,600. millionow. Nic nie wspomina, ktòremu ze dwòch Narodow do wypłacenia strasznego ciężaru, obfitsze zrzódła wskazuią, osady, handel, rolnictwo, przemysł, rękodzieła; ale te każdemu są znaiome.

Rada 500. odwołać kazała Kommissarzow od Direktoryatu do *S. Domingo* wysłanych. *Villaret Joyeuse* niedawno Admirał, dziś Reprezentant ludu dowiodł, iż zniszczenia osad oni przyczyną byli. „Handel nasz, „powiedział, żegluga, morskie siły, ściśle są „połączone z kwitnącym stanem wysp *Francuzkich w Indyi Zachodniey*. Kto tam wy„wrócił porządek towarzyski, niezliczonym „familiom sposob odebrał do życia, zubożył „handlowe miasta, porty z okrętow, te z may„tkow ogołocił. *S. Domingo* tyle i więcey „dochodu czyniła, co 4. naywiększe w *Euro*„*pie* Prowincye. Czymże są dziś porty nasze „w porównaniu do r. 1788? W mieście *Cap* „300 statkow razem stoiących nie raz widzia„no; na nich 40 tyś. maytkow częste odby„waiąc podróże, sposobiło się do bronienia z „chwałą Oyczyzny. Nie mamy teraz han„dlu; straszne pod czas *Amerykańskiey* woyny „nieprzyiaciołom okręta, w portach niszcze„ią; sił morskich nie mamy, szkoła dobrych „maytkow zginèła dla Rzpltey.

„Od lat 4. rozrzucono wieści od praw„dy dalekie względem wyspy *S. Domingo*, i „murzynow niewoli; tę naybardziey fałszywie „malowali *Philantropowie* mniemani. Własny „Panow interes, dawno im osłodził gorzkie „iarzmo; mieli dobre odzienie i żywność, w „chorobach opatrzenie i wygodę. Kiedym „wyieżdżał z *S. Domingo* r. 1791; 40. tyś. „liczono tam *Europeyczykow*; 460. tyś. mu„rzynow. Przewidziałem następuiącą burzę „rewolucyi; ostrzegłem Ministrow; nie zara„dzono ziemu; krew niewinnie przelano; „znacie Prawodawcy nieszczęścia źrzódło; nie „widzę teraz innego lekarstwa, nad wprowa„dzenie rządu woyskowego, który trwaiąc „do przywrócenia pokoiu, resztę Europey„czykow od pewney śmierci zasłaniać będzie; „roziątrzonych zaś Murzynow do ludzkości, „cnoty, i pracy zdoła nawrócić. Gdyby Ge„nerał *Rochambeau* miał władzę zupełną, da„wnobyśmy nie słyszeli o domowey w *S. Do*„*mingo* woynie, która nienadgrodzoną krało„wi czyniąc szkodę, rząd Republikantski i „rewolucyą w ohydney postaci wystawia przed „obliczem ciekawie przypatruiącego się radom, „prawom, i postępkom naszym. Poradźcie „się własnego w domu doświadczenia; zapy„taycie się o zdanie walecznego i rostropne„go Wodza armii *Sambry i Mozy*? Komu „przywrócony pokóy winniście i porządek „dziś zakwitaiący szczęśliwie w *Bretanii*, „*Normandii, Poitou*, ieżeli nie rządowi iego „*militarnemu*.„

Poule morderca Prawodawcy *Sieyés* skazany został na 20 letnie więzienie; przed którego zaczęciem 6 godzin będzie wystawiony na publiczne widowisko.. Direktoryat zniosł przecie dawnieyszą ustawę względem *Duchowieństwa Belgickiego*, która obowiązywała Xięży do oświadczenia, iż będą Rzpltey przychylnemi i posłusznemi, sądząc, iż dla tak małey rzeczy, pokoiu powszèchnego w Prowincyach przyłączonych wzruszać nie wypadało.. Ze *Włoch* mamy doniesienie, iż pod *Piperno w Państwie Kościelnym* znaleziono wiele szacownych starożytnych rękopismow, i posągow, między innemi: *Tyberiusza, Klaudiusza, Marka Aureliusza* &c. Król Jmć Sardyński wysłał *Margrabię de Colli* na powitanie Generała *en Chef Buonaparte*, który w krótce ma ziechać do *Turinu*. Pogłoska o zamianie wyspy *Sardinii* na inne we *Włoszech* dzierżawy nie ustaie. Z zburzeniem citadelli *Mediolanu* i ogromney twierdzy *Mantuańskiey* wstrzymać się kazano. Minister Policyi doniosł Direktoryatowi, iż w Prowincyach południowych mordy, łupieztwa, i rozruchy nie ustaią, grożące wznowieniem woyny *Vendey*-

ſkiey. Zalecono Generałowi *en Chef armii Włoſkiey*, ażeby niektòre diwizye dla utrzymania ſpokoyności publiczney tam przeſłał, nim okoliczności pozwolą ſamemu zatrudnić ſię przywròceniem dawno zgubionego porządku.. Wſzyscy ſię niezmiernie dziwuią, iż ſławnego Reprezentanta *Drouet*, głòwny ſąd w *Vendome* uznał niewinnym. Rząd podobno nie chciał, ażeby ſię ucieſzyli *Roialiści* z upadku człowieka, który pierwſzym był zabóycą *Ludwika* 16. przytrzymuiąc go w *Varennes*, gdy Monarcha nieſzczęśliwy uieżdżał za granicę.

Pisma tuteysze ogłoſiły niektóre okoliczności zaſzłey rewolucyi w Rzpltey *Genueńſkiey*. Wielka ludu gromada zebrała ſię do *S. Pierre d' Arena*, wioſki bliſko przedmieścia leżącey, chcąc obchodzić uroczyście pamiątkę zwycięztw *armii Włoſkiey*, i zawartego pokoiu z *Cesarzem*. Niektórzy z nich udali ſię do Posła *Francuzkiego Faypoult* z powinſzowaniem, i prożbą, ażeby u Senatu powagą ſwoią wyiednać raczył tym wolność, którzy za *opinie polityczne* w więzieniach oſadzeni byli. Oświadczył Miniſter ochotę; lecz oraz dobrze widząc, iż mogą iakie rozruchy wybuchnąć, zalecił *Francuzom* znayduiącym ſię na ten czas w *Genui*, ażeby do żadney nie wiążąc ſię ſtrony, nayściśleyſzą oboiętność zachowali. Wieczorem tłum cały wpadł do miaſta; i złączywſzy ſię z młodzieżą i naiemnikami napadł *Pałace Wielkiey i Małey Rady*, tudzież Obywatelow znacznieyſzych; *archivum* zrabowano, kſięgę złotą ſpalono; zwycięztwo nad buntownikami odnieſione przez ſtronnikow Senatu, nie pewne. To rzecz nie wątpliwa, iż Direktoryat o wſzyſtkim uwiadomiony wyſłał Kuryera do Generała *Buonaparte* z inſtrukcyami, iak ſobie ma poſtąpić w tym zdarzeniu, z naywiękſzym Rzpltey pożytkiem.

z Madrytu 16. Maia z Gazety Frankfortſkiey.

Zawczora *Xże Pokoiu* obchodził z naywiękſzą uroczyſtością dzień narodzenia ſwoiego. *Krol Jmć*, *Królowa*, wielu Xiążąt i pierwſzych Panow byli na obiedzie u pierwſzego Miniſtra.. Do tych czas ieſteśmy w równey co przed tym niepewności względem zachowania przyiaźni z *Portugallią*. Woyna iey wypowiedziana nadgrodziłaby nam podobno ſtraty w *Angielſkiey* ponieſione; *Francuzom* zaś dałaby nowy *obiekt wzaiemney kompensacyi*. Flotta Królewſka i Kupiecka codziennie prawie nieprzyiacielowi zdobycz podaie. Niedawno z *Cadix* odebraliśmy wiadomość, iż bogaty okręt z *Ameryki* powracaiąc doſtał ſię Eſkadrze Admirała *Jervis*. W tak trudnych czasach Monarcha naſz przedſięwziął ulżyć ile możności ciężarow poddanym. Dekret Królewſki przeſłany do Miniſtra Skarbowego *Varela* znosi niektóre podatki, z których korona dość znaczne miała dochody, rownie w *Europeyſkich* iak *Amerykańſkich* Prowincyach. Co z flottą pocznie Admirał *Maſſaredo*, nie wiemy; rozgłoſzono niedawnemi czasy, iż przy pomocy *Francuzkiey Hiszpańſkie* woyſka rozpoczną oblężenie niedobytego *Gibraltaru*: wſzakże gdyby nawet czyniono przygotowania naywiękſze do niepodobnego dzieła, nikt u nas temu wiary nie daie.

z Lisbony 14. Maia z Gazety Frankfortſkiey.

Dziś powſzechnie u nas mòwią, iż intereſſa *Portugalſkie z Rzpltą Francuzką* nie ſą na ſtopniu naylepſzym; iedni pragną woyny; drudzy ſzukaiąc zgody i pokoiu haniebnych warunkow nie chcą podpisać. Z *Hiſzpańſkiey* ſtrony zdaie ſię, iż wielka boiaźń uſtać powinna z powodu, ż nie tylko dobrze ieſteśmy przygotowani do odparcia nieſprawiedliwey napaści, ale też mamy nadzieię prędkiego umówienia ſię w ſposob przyiacielſki. Przekona ſię o tym każdy, przeczytawſzy roſkaz niedawno od rządu wydany do wſzyſtkich Prowincyi i miaſt Gubernatorow. „Gdy „*Krol Jmć Katolicki*, ſą słowa onego, dał „niewątpliwe dowody chęci ſwoiey utrzymy„wania przyiaźni między Narodami ſąſiedz„kiemi dotąd nienaruſzoney; przeto ſię zale„ca, ażeby *dezerterow Hiszpańſkich do Por„tugalii* nie przyimowano; złapanych wraz „odsyłać należy na mieysce pograniczne; zgo„ła wſzyscy poddani *Korony Hiszpańſkiey* po „przyiacielſku maią bydź traktowani.„

Ze Włoch 29. Maia z Gazety Berlińſkiey.

Ociec S. w czaſie choroby ſwoiey dał władzę zupełną rządzenia Kardynałom: *Braschi*, i *Pro-Datariuszowi*. Zdrowie iego teraz w tak niebespiecznym ieſt ſtanie, iż zaczynaią mówić o naſtępuiącym *Conclave*, i przyśpieſzeniu Elekcyi głowy Kościoła; iedni ten ſtopień wysoki obiecuią Kardynałowi *Mathei*; inni zaś Kardynałowi *Chiaramente*: na którego kolwiek ze dwóch los padnie w przypadku ieſzcze niepewnym zeyścia *Piusa* 6. to niewątpliwa, iż pośpiech w nowym wybraniu śrzodkiem będzie iedynym do zachowania *Rzymu od rewolucyi*, i zniſzczenia *Cispadańſkich* zamysłow, którzy otwarcie rokuią wſkrzeſzenie ſtarożytney *Rzymian Rpltey*, przyłączaiąc do niey 2. *Sicilie*, *Toſkanią*, *Genuę*; reſzta *Włoſkiey* ziemi do *Transalpińſkiey* ma należeć. A ponieważ intereſſem ieſt rządu *Francuzkiego* kiedyżkolwiek położyć koniec gorſzącemu Duchowieńſtwa ſwoiego odſzczepieńſtwu i rozdwoieniu, rozumiemy, iż wynieſieniu Kardynała *Mathei na Stolicę Piotra S.* ſprzeciwiać będzie. Poseł *Wenecki* z *Rzymu* wyieżdża. Nad rzeką *Tesin* ſtoią woyſka *Sardyńſkie* w liczbie 11. tyś. 1500. ieſt Kawaleryi, tyleż ſtrzelcow, 700. artilleryſtow; reſzta piechoty.

z Bononii 20. Maia z Gazety Frankfortſkiey.

Wczora rząd naywyżſzy *Rzpltey Cispadańſkiey* zakazał wieczyſtemi czasy noſzenia *liberyi*, i używania herbownych zaſzczytow. Dziś weſzło do miaſta naſzego 1500. żołnierzy z legionu Cudzoziemſkiego; dotąd ſtałł załogą w *Ferrarze*; dalſze ich przeznaczenie nie wiadome.

z Werony 27. Maja z Gazety Frankfortſkiey

Naſz kommendant odebrał od Generała *Baraguey d' Hilliers* liſt naſtępuiący: Donoszę ci Generale wzięcie *Wenecyi*, do którey od czasow *Pēpina* ſtarożytnych nigdy woyſka *Francuzkie* wniść nie mogły. Zniſzczyliśmy dawną i ſtraſzną *Oligarchią*, mieysce jey zaſtąpiła municipalność patriotyczna. Mam tu 6. tyś. woyſka, i piękną bardzo Flotę, która ſiły Rpltey na morzu do wysokiego ſtopnia podniesie. Chciano tu zrobić *insurrekcyą* przy pomocy *Słowakow* i ludzi przez Miniſtra *Angielſkiego* zapłaconych. Skończyło ſię wſzyſtko ſzczęśliwie na zrabowaniu domow 5. naylepſzych obywateli; gdym przybył już znalazłem ſpokoyność zupełną, która i teraz panuie. Mennica, bank, i arsenały *Weneckie* woyſkiem naſzym ſą osadzone: czekam daſzych rozkazow z *Paryżu*. Nim nadeydą, zatrudniamy ſię naysilniey uzbraianiem dawnych budowlą nowych okrętow.„

Municipalność naſza roſkazała obywatelom wydać wſzyſtkie bez wyłączenia konie do zbytku ſłużące na potrzebę woyſk *Francuzkich*. 200. *Cekinow* zapłaci przeſtępca prawa wſzyſtkim powſzechnego. Zalecono także złożyć kontribucyą 3. mill. 600. tyś. liw. na żołd garnizonowi, przeto iż *Weronę* od rabunku uwolnił Kommendant. Nadto domagaią ſię u nas wymuſzoney pożyczki 2. mill. 400. tyś. liwrow, Urząd mieyſki chcąc wſzyſtko dopełnić, dług zaciągnąć muſiał, i tworzyć obyczaiem *Paryſkim* nieznane dotąd *Mandaty* z 5 procentem. Rekwizycye na ſrebro, złoto, i produkta nieuſtanne.

z Wenecyi 30. Maia z Gazety Frankfortſkiey.

Dnia wczorayszego *Patriarcha Wenecki* z całym Duchowieńſtwem przyſięgę wierności nowemu rządowi wykonał. We czwartek drzewo wolności na rynku *S. Marka* uroczyście będzie zasadzone. Deputowani, którycheśmy wyſłali do Generała *en Chef armii Włoſkiey* z donieſieniem o zaſzłych w rządzie odmianach jeſzcze nie powrócili. Nie wiemy, czyli traktat oſtatecznie podpisany zoſtał. W ſekretnych artykułach umowy przedugodney znayduie ſię podobno uſtąpienie *Domowi Auſtryackiemu Friulu*, i jeſzcze innych Prowincyi północnych. Nad tym ſię nie jeden zaſtanawia, iż przy wſzczepieniu d. 19. drzewa wolności w *Udine Francuzi* mieſzkańcom przyſięgać kazali na wierność i poſłuſzeńſtwo Rpltey. Nie tylko w mieście pomienionym zabrali ſrebro Kościelne, ale nawet znalezione w domach obywatelſkich. Toż ſię ſtało w *Weronie*. w *Padwie* zaś maiątek oſob ſzczegulnych nietkniętym zoſtał; ale bogaty ſkarb *S. Antoniego* poſzedł na rabunek. U nas w ſtolicy załoga ſpokoyności publiczney doſtrzegaiąc do rządu nic ſię nie miesza.

Nie obchodzono w mieście naſzym zwykłey uroczyſtości zaślubienia morza w dzień *Wniebowſtąpienia Pańſkiego*. Na iey mieyscu poſtanowiła zwierzchność święto ludu; lecz na inny czas odłożono. Odwołano także Deputowanych, których *Senat* lub *Municipalność* do Generała *Buonaparte* w różnym czaſie wyſłali. Na ich mieysce wyznaczony Obywatel *Mingiotti*, Kommenderuiącemu *en Chef armią Włoſką* nieodſtępnie towarzyſzyć będzie. Temi dniami Rząd tymczasowy znieść poſtanowił okrutne ſtanu więzienia znaiome u nas pod nazwiſkiem: *Piombi i Pozzi*, zburzyć one kazał, a na mieyscu tym gdzie przedtym ſtały dać rozmaite napiſy; hiſtoryą ich pilnie zebrać, drukiem podać wiadomości powſzechney. *Municipalność* uchwaliła, iż na iey obradach nad 300. osob za biletami znaydować ſię nie powinno; pobudką do tey uſtawy pożyteczney był zgiełk nieuſtanny, którego przy znaczney liczbie ſłuchaczow doznawano, zgromadzonych na poſiedzenia prawodawcze ciekawością bardziey lub intrygą, aniżeli potrzebą, lub chęcią oświecenia ſię i nauki. Tenże urząd donioſł obywatelom *Wenecyi*, iż ſię ſpodziewa w krótce przybycia do ſtolicy Rzpltey Generała *Buonaparte*, na którego przyięcie wielkie czynią przygotowania.

Z *Bononii* mamy wiadomość, iż Generał Diwizyi *Dallemagne* imieniem Generała *en Chef armii Francuzkiey* wydał obwieſzczenie, ogłaſzaiąc uroczyście wolność i niepodległość *Bonończykow*. Dotąd Republikantscy Wodzowie milczeniem ſamym pochwalali poſtępki *Włochow* przeciw Zwierzchności ſwoiey powſtaiących. Co ſię ſtało w *Ankonie*, oczewiście dowodzi, iakie ſą Direktoryatu *Paryzkiego* zamyſły względem przyſzłych losow ziemi *Włoſkiey*. Pamiętno ieſt, iż traktatem w *Tolentino* podpisanym przyrzekł *Buonaparte* zwrócić miaſto pomienione i Prowincyą *Stolicy Apoſtolſkiey*. D. 15. Deputacya od municipalności prośiła u Generała Kommenderuiącego w porcie i twierdzy *Rey*, ażeby wolno iey było udać ſię do główney kwatery z prozbą o niepodległość i złączenie ſię z *Rzpltą Cispadańſką*; zamiaſt przygany lub wymówki, dano im odpowiedź pożądaną, że bez wyſyłania deputacyi mieſzkańce ſami przez ſię mogą czynić co ſię podoba. D. więc 16 municipalność ogłoſiła ſię wolną, i polityczne dla kraiu rozrządzenia głoſić zaczęła. D. 28 z naywiękſzą uroczyſtością, drzewo wolności w *Ankonie* zaſzczepiono.

Obywatel *Miot* Poseł *Rzpltey Francuzkiey* w *Florencyi* dopełniwſzy pomyślnie, co mu w *Korsyce* rząd kazał, wyiechał do *Turinu*. Z *Liworny* donoſzą, iż do tego portu weſzła eſkadra *Francuzka* uzbrojona w *Toulonie*; inna ukazała ſię na brzegach *Genueńſkich*. W kraiu naſzym Generał *Bernadotte* ſurowie mieſzkańcom po wſiach i miaſteczkach zalecił, ażeby oręż wſzelaki w przeciągu 24. godzin do *Palmanova* odnieśli. W *Macedonii* wielkie powſtać miały wzburzenia; obywatele kraiowi okazuią iawnie ſkłonność do prawideł *demokratycznych*; toż ſamo w *Romelii* poſtrzegać ſię daie.

N^RO 77.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 27. CZERWCA ROKU 1797. WE WTOREK

z Genui 24. *Maia z Gazety Berlińskiey.*

Insurekcya w mieście naszym zrobiona temi dniami, nie sprawiła przecie skutkow nieszczęśliwych, jakich w początku lękać się należało dobrym obywatelom. Dali iey początek *Propagandyści*, ktòrzy zchadzki swoie mieli w domu *Aptekarza Morando. Filip Doria* był ich naczelnikiem. Wszystko iuż zginąć miało; rząd upadał; gòrowali buntownicy: Przecież obywatele do *Rady mnieyszey* wchodzący nakłonić potrafili woysko twierdz strzegące do powstania przeciw ludziom niespokoynym; którzy opanowawszy wiele stanowisk w nich się mocno oszancowali. Przyszło do zaciętey potyczki na moście Królewskim. Poległ dowodzca *Doria*, spiskowych tłum wnet pierzchnoł, poniosszy nie małą klęskę w zabitych i ranionych; w ich liczbie znalazło się nieszczęściem kilku *Francuzow*. Po zwycięztwie mieliśmy nadzieię, że Rząd powagę dawnieyszą odzyska; lecz żołnierze nikogo iuż słuchać nie chcą: sami własnym domysłem rabuią domy, biorą do więzienia, i karzą rokoszanow. Ten postępek da podobno Wodzom Republikantskim pozorną przyczynę wmieszania się do interessow *Genueńskich*. W czasie długo trwaiącego zamieszania *drzewo wolności* potrzykroć wszczepione, potrzykroć ręką obywatelow gorliwych zwalone zostało. Rząd prosił Ministra *Faypoult*, aby się przyczynił do przywrócenia spokoyności: co też uskuteczn:ł bez wymówki. *Senat* w odezwie do ludu oświadcza, iż zbawienie Rzpltey polega na zachowaniu przyiaźni z *Francuzami*. zapobiedz nowemu powstaniu, port zamknięto; ludzi niespokoynych aresztowano wielu. Domyslamy się, iż *Francuzi* skoro przyięci będą, rząd aristokratyczny w *Demokracyą* przemienić zechcą. *Doża* surowie przykazał obywatelom, ażeby dany sobie oręż w czasie rozruchow, do arsenału odniesli. Wraz potym nadbiegł kuryer od Generała *Buonaparte*. Po odprawioney Radzie, Senat wyznaczył Kommissyą wypuszczać maiącą na wolność osoby w więzieniach osadzone; między temi znaydowało się 40. ktòrych buntownicy na czele rządu tymczasowego postawić mieli. Poseł *Faypoult* bawił cały czas w pałacu *Doży*: przyczynił się do uśmierzenia rozruchow, co z równą jemu przyszło łatwością, jak wzburzenie spokoynych *Genueńczykow*; głoszą, iż d. 27. weszli Republikanie do *Genui*; ale to nie pewna.

W Ankonie municipalność postanowiła d. 16. 1. Wysłać Deputacyą do Generała *Buonaparte* 2. Znieść tit:ły, przywileie, &c. 3. uformować gwardyą narodową, Gdy się rozeszła wieść, iż woyska *Papieskie* zbliżaią się do miasta, dla odebrania go na rzecz *Oyca S.* według umowy: natychmiast 4. tyś. zbroynych Patriotow ruszyło w pole. Nie ma wątpliwości, iż *Marchia do Cispadanow* należeć będzie. Do portu zawineło 6. okrętow *Francuzkich*: *Buonaparte* pilnie się zatrudnia urządzeniem nowey u nas Rpltey, która we *Włoszech Cisalpińską, we Francyi Transalpińską* ma się nazywać. Dzieli onę na 8. Departamentow. 5. będzie Direktorow: *Serbelloni z Mediolanu*, *Ricci z Modeny*; w tym Generał *en Chef* nieokresloną ma ufnosć, ten mu naywięcey pomaga w układach rządowych. Przepis dla gwardyi narodowey już jest ogłoszony.

z Mediolanu 30. *Maja z Gazety Frankfortskiey*

Artillerzyści i maytkowie *Francuzcy i Korsykańscy*, którzy się do tąd w *Liwornie* znaydowali, odebrali rozkaz wyiścia na *Ferrarę do Wenecyi*, gdzie Generał *Buonaparte* całą Flottę Rpltey pilnie uzbraiać zalecił. Niektóre już okręta z portu wyszły przewożąc woyska *Francuzkie* do wysp: *Corfou*, *Zante* i *Cefalonii* na załogę. Nadgrodzili teraz Republikanie stratę w *Toulonie* przed 4. laty poniesioną: znalazło się w *Wenecyi* 32. okręta woienne, 26. fregat, i wiele statkow mnieyszych, ale na ich osadzenie ludu trzeba morskiego. Wczora jeszcze diwizya woysk *Francuzkich* z tąd ruszyła do *Genui*, d. 27 rząd tego miasta starał się wszelkiemi sposobami

z Bazilei 3. *Czerwca z Gazety Frankfortskiey.*

Obywatel *Barthelemy* opuścił miasto nasze, niosąc z sobą żal i szacunek powszechny *Szwaycarow*, cenić umieiących w znakomitym mężu sliczną obyczaiow prostotę, z cnotą i oświeceniem połączoną niepospolitym. Gdy stanoł na ziemi *Francuzkiey*; przywitały go woyska Republikantskie: na ich czele stoiąc Generał *Dufour*: „Kiedyśmy, rzecze, nie„przyiacioł Oyczyzny szczęsliwie skłonili do „pożądanego wszystkim pokoju, armia nawet spodziewać się nie mogła i życzyć za wy„sługę nadgrody chlubnieyszey, nad tę ktorą

„dziś odbiera, widząc obywatela cnotliwego, „wezwanie do ſprawowania Rpltey. Dopełniſz Direktorze nadzieię woyſka i wiernych „rządowi *Francuzow*: których ſerca dawno „ſą wylane dla ciebie. *Niech żyie Rplta, Direktoryat, i Obywatel Barthelemy!* Przed ſamym wyiazdem z *Bazilei* miał w domu ſwoim nowy Direktor Generała *Moreau*, ten Geografowi rysuiącemu kartę przeſzłoroczney kampanii jego wſkazał niektóre poprawy: ſam z innemi Wodzami zatrudnia ſię dzieł swoich opisaniem.

z Frankfortu 3. Czerwca z Gazety Leydeńskiey

Dawno już podpisane ſą warunki pokoju przedugodne; kroki nieprzyiacielſkie dawno już uſtały, los przecie *Rzeszy Niemieckiey* w niczym ſię nie polepszył. Mówiono, iż General *Hoche* główną kwaterę armii *Sambry i Mozy z Friedberg* na inne przenieść miał mieysce, ſam udać ſię do *Paryża*, a przecie nic z tego. Trudno dociec, dla czego rzeczy ſą zawieszone, artikuły trzymane w utaieniu, o pokoju oſtatecznym nikt zda ſię nie myslić. Mieysce przyſzłego kongressu nie wiadome Y chociaż z obu ſtron *ratifikowane* ſą warunki przedugodne, trzymaią w komplecie *Francuzi* woyſka ſwoie, dopełnia *Cesarz Jmść*: więc podobno jeſzcze pokóy powſzechny nie zaraz naſtąpi: dał tego przyczynę General *Hocke* w poufaley rozmowie: całość Rzeſzy według niego, w *Leoben* zapewniona, dotąd jeſt wątpliwa: przeciwią ſię jey umowy dawniey zawarte z *Królem Jmścią Pruskim*, co niedawno zeznał Miniſter jego w *Ratisbonie Hrabia Gortz*. Jakożkolwiek bądź, wielkie to jeſt nieſzczęście dla mieſzkańcow *nad Reńskich*, których nielitościwy zwycięzca kontribucyami i rekwizycyami rozlicznemi wycieńczać nie przeſtaie. Głos i narzekanie ich przeniknely ludzkością tchnące ſerce *Arcy Xcia Karola*; wyſłał Generała *Sporck* do kommenderuiącego armią *Sambry i Mozy* z przełożeniem, iż zdzierſtwa przez *Francuzow* dopełniane tego ſą rodzaiu, iż w czaſie nawet woyny naygorſzym byłyby niegodziwemi: dziś tym bardziey obrażaią ludzkość, ſprawiedliwość, zaſzłe umowy, i wiarę publiczną: plamią honor narodu i Generała pod którego haſłem wſzyſtko ſię dzieie. Jaki ſkutek z tey odezwy wyniknoł pokaże naſtępuiące pismo.

z Kolonii 5. Czerwca z Gazety Frankfortskiey

General en Chef Armii Sambry i Mozy zważywſzy wſzyſtko co mu przełożono, maiąc także wzgląd na ucisk i nędzę kraiow podbitych ſtanowi: uſtaią wſzelkie *kontribucye i rekwizycye* nakazane od d. 1. *Germinal*, z tym warunkiem, ażeby na wzaiem obywatele kraiow między *Renem i Mozą* leżących zrzekli ſię wſzelkich pretensyi za to co już dali dla woyſka Rpltey. Teraz zaś ogułem zapłacą 2,750 tyś liwrow gotowizną, 5,250. tyś. w produktach: nie lieząc podatku na Prowincye *Pruskie* przypadaiącego: tak ażeby d. 15. *Fructidor* nic już nie zalegało.

z Strasburga 1. Czerwca z Gazety Berlińskiey

Wſzczęte rozruchy w Powiatach *Włosko-Szwaycarskich*, nie ſą do tych czas uśmierzone zupełnie, trwa niepokóy w *Lugano, Bellentz i Lucardo*. Obywatele wyſłali do *Mediolanu*. deputowanych proſząc o zjednoczenie z *Lombardami*. Lecz podobno woyſka *Szwaycarskie* zapobiedz zdołaią oderwaniu ich od Rpltey. Sprawiedliwie lękać ſię wypada zerwania przyiaźni między narodami ſąſiedzkiemi, jesli z nich przynaymniey jeden o zachowaniu zgody ſzczerze nie pomysli.

DONIESIENIE.

Magazyn Porcellany Saſkiey, który ſie dawniey znaydował w Warszawie, przenieſiony teraz ieſt do Wilna, ſkład onego na Ulicy Zamkowey w Domu W. Janowiczowey; w tymże magazynie znayduie ſię woda i sól Seidszycka.

Obywatele maiący ſummy w Kahale Wileńſkim, którzy półrocznego procentu ad 1mam Januarii A. C. nieodebrali, weſpół z drugim półrocznym procentem ad 24. Junii A. C. należącym, odebrać mogą u Dozorcy Funduſzu Kahalnego Wileńſkiego; na Dniu $\frac{20 \text{ Junii}}{1 \text{ Julii}}$ A. C. i w dniach naſtępnych. Podobnież i na przyſzłość, odbierać będą procenta ſwoie, co pół roku, to ieſt na nowy Rok i na S. Jan.— Przy tym oſtrzegaią ſię wſzyscy Kredytorowie tego Funduſzu Kahalnego, iż żadne przelanie kapitału, bez wiedzy Dozorcy uczynione, przyięte nie będzie; mianowicie takie przez które kapitał na różne częśći ſie rozdziela— Wolno iednak będzie każdemu, przelać ſummę iedna na osob kilka, aby ſię to za wiedzą Dozorcy czyniło, a to dla uniknienia w Rachunkach zamieſzania ztąd wyniknąć mogącego.

W teraznieyſzym mieſiącu *Czerwcu* dnia 30. zaczyna ſię prenumerata Kwartalna na Gazetę pod tytułem: Kuryer Litewſki. Donoſiemy o tym Prześwietney Publiczności, ażeby dla opóźnionego abonowania ſię na Pocztach lub Kantorze, iakowego zawodu nie doznała. Wychodzić będzie, iak dotąd regularnie we Wtorek i Piątek między godziną wtórą i trzecią z południa. Prenumerata na rok cały z pocztą 80. złotych, dla odbieraiących na mieyscu złotych 60.